

متن پرسش

در سؤالات گذشته ما از شما پرسیدیم: «به نظر ما کسانی که فتنه ۸۸ را برپا کردند، معتقد به بی‌تقوایی بودند. آیا به نظر شما هر کسی که معتقد به بی‌تقوایی باشد، مبتلا به فکر غربی است؟»، و شما در پاسخ فرمودید: «انسان‌هایی که به امیال نفسانی خود اصالت دادند، فرهنگ غرب را انعکاس آن امیال می‌یابند و لذا گریزی از پذیرفتن عقل غربی ندارند.»، ما از این پاسخ شما برداشت می‌کنیم که پاسخ آن سؤال مان مثبت است و هر کس به میزانی که تابع امیال نفسانی‌اش است، مبتلا به فکر غربی است. من نفهمیدم شما چگونه بین «بی‌تقوایی» و «عقل غربی» تلازم می‌بینید؟ و از طرف دیگر تمدن غرب را هم مبتنی بر «تغییر طبیعت» می‌دانید؟! ۱- آیا مردم تمدن‌های گذشته که بی‌تقوایی داشته‌اند، مبتلا به «فکر غربی» (یعنی تغییر طبیعت) بوده‌اند؟! ۲- پس آیا تمام تمدن‌های گذشته بر پایه تغییر طبیعت بوده‌است؟ حتی تمدن‌هایی که مثل تمدن فراعنه سعی می‌کرده‌اند نیروهای طبیعت را به طور طبیعی در اختیار بگیرند؟ ۳- آیا شما تمدن غرب را ادامه همان تمدن مصر می‌دانید و هر دو را بر پایه «تغییر طبیعت» می‌دانید؟ (سؤال ۲ و ۳ در واقع یک سؤال است به دو عبارت متفاوت).

متن پاسخ

باسمه تعالی؛ علیکم السلام: هر نوع تغییر طبیعت بی‌تقوایی نیست، آن نوع نگاهی که برای طبیعت ساختاری حکیمانه قائل نیست و در این راستا بر اساس میل خود به تغییر طبیعت می‌پردازد تا صرفاً نفس اماره‌ی خود را ارضاء کند، گرفتار بی‌تقوایی است و از این جهت نمی‌توان بگوییم چون تمدن غربی معتقد به تغییر طبیعت است پس هر تمدنی که معتقد به تغییر طبیعت است غربی است و معتقد باشیم از آنجایی که طرفداران فتنه ۸۸ نگرش به غرب دارند پس هرکس در فتنه ۸۸ بوده معتقد به تغییر طبیعت است. زیرا ممکن است اساساً طرف در فتنه ۸۸ باشد بدون آن که متوجه رویکرد غرب به طبیعت باشد. بنده فکر می‌کنم با توجه به این که می‌توان یک موضوع را «من وجه» قبول داشت و نه بالکل پس نمی‌توان گفت: اگر جریانی غرب را پذیرفت تمام لوازم فلسفی آن را هم پذیرفته است و بعد بخواهید این نتیجه را مبنای تفکر خودتان برای ادامه فکر روی موضوع قرار دهید. موفق باشید